У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 7. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го СІЧНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 13, 1971 No. 7. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 12 січня 1971

В АМЕРИЦІ

В БІЛОМУ ДОМІ У ВАШИНГТОНІ припускають, що президент Ніксон здійснить деякі зміни в структурі екзекутивного відділу свого Уряду. Можливо, буде створено чотири нові департаменти й проведено зміни в деяких теперішніх. Президент Ніксон вивчає це питання, перебуваючи в Сан Клементе, де він і відпочиває, і підготовляє традиційне Звернення про Стан Юнії.

КАЛІФОРНІЙСЬКА АСТРОНОМІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ ВІДКРИЛА дві нові галактики, велетенські зоряні системи, поблизу „Молочного Шляху", себто поблизу зоряної системи, в якій обертається й наша плянета Земля. Астрономи повідомили, що сусідніх Галактик дотепер не було помічено, бо їх закривають смуги міжплянетного пороху. Кожна Галактика має кругло мільйон мільйонів зірок. Назви нових Галактик: „Меффай 1" і „Меффай 2".

У НЮЙОРКСЬКІЙ В'ЯЗНИЦІ „ТУМБ" ЗВІЛЬНИЛИ з праці чотирьох тюремних сторожів за те, що вони допустились фізичного побиття одного з в'язнів. Той в'язень закінчив життя самогубством, повісившись у камері. Про побиття в'язня посвідчили охоронці в'язниці, які спершу не хотіли виявити правди.

57 000 УЧНІВ - СЕРЕДНЬОШКІЛЬНИКІВ ВІДПОВІЛИ НА АНКЕТУ, проведену журналом „Схоластік Меґезін". Більшість з опитуваних в 1 647 школах відповіли, що забруднення води й повітря вони вважають найважливішою проблемою американського народу. Комуністичну загрозу учні - середньошкільники поставили на останньому, 8-мому місці. 76% з опитуваних вважають, що за спалення американського прапора треба арештовувати й судити, але вони не проти того, щоб використовувати американський прапор на . . . одяг, і вважають, що на прапорі можна малювати знак „миру" тощо. Комунізм запитувані вважають загрозливим, але так думають тільки 21% з усіх понад п'ятдесяти тисяч учнів середніх шкіл.

ПРЕЗИДЕНТ УРУҐВАЮ ХОРХЕ ПАЧЕКО АРЕКО вимагає від Конґресу, щоб він проголосив на 90 днів особливе становище в країні. Такий крок необхідний для того, щоб успішніше боротися з комуністичними терористами з організації „Тупамарос", яка викрала вже кількох дипломатів. Останньо терористи викрали в Мотевідео, столиці Уруґваю, англійського амбасадора Г. Джексона. На розшуки терористів і їхніх жертв уряд вислав поліцію і військо.

НАСТУПНОЇ П'ЯТНИЦІ, 15 СІЧНЯ, буде 42-го річниця з часу народження провідника неґритянського руху за рівноправність Мартіна Лютера Кінґа, вбитого в мотелі в Мемфісі у 1968 році. У 9-х стейтах будуть офіційно відзначати день його народження, а в інших стейтах про той день не будуть згадувати. Публічні школи будуть зачинені тільки в Ню Йорку, Нюарку, Вашинґтоні, Д. К., Балтіморі, Сіятлі і Ст. Луїзі. В районі великого Ню Йорку в п'ятницю 60% працедавців дозволять працюючим не прийти на працю, щоб так вшанувати пам'ять Мартіна Лютера Кінґа.

У СВІТІ

ДО РИМУ ПРИБУВ єгипетський міністер закордонних справ Махмуд Ріяд і відбув довгу нараду з італійським прем'єром Альдо Моро. Ріяд відвідав раніше Лондон і Париж: він шукає підтримки в західніх державах для позиції Єгипту в мирових переговорах з Ізраїлем, які розпочалися за посередництвом шведського дипломата Гуннара Ярринґа. Італія, як середземно - морська держава, втримує приязні зв'язки з усіма північно - африканськими арабськими державами.

ГОЛОВА ЕСПАНІЇ ФРАНСІСКО ФРАНКО ПЕРЕВЕДЕ поважні зміни в своєму уряді — твердить преса, при чому він буцім-то плянує відсунути двох своїх найближчих співробітників — віце - президента Люї Карреро Блянка і міністра закордонних справ Ґреґоріо Льопеза Брава. Франко буцімто дуже невдоволений рухом баскійських самостійників та зростом внутрішньо - еспанської опозиції і хоче притягнути до співпраці більш консервативних діячів.

БРІТІСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ СКЛАВ вінок на могилі духового лідера і засновника Індійської держави, Махатми Ганді. За інформаціями преси — індійський прем'єр Індіра Ганді, яка підтримує чорні африканські держави проти біло - расистського Південно - Африканського Союзу, інтерпелювала Гіта, чому Британія тримає свої воєнні кораблі в південно - африканських портах. Гіт відповів, що Британія охороняє морський шлях до Індійського океану, на якому зростає число совєтських воєнних кораблів.

ГРЕЦІЯ ВІДМОВИЛА Міжнародному Червоному Хресту право відвідувати політичних в'язнів у всіх кацетах і в'язницях, як тільки захочуть цього делеґати Червоного Хреста. Грецький уряд арґументує, що звільнення на минуле Різдво 305-ох політичних в'язнів із кацетів на грецьких острівцях та заповідь, що в квітні ц. р. будуть звільнені дальших 400 політичних засланців, робить зайвими дальші інспекції Червоного Хреста по кацетах і в'язницях.

„ЛУНОХОД" ПОЧАВ ЗНОВУ МАНДРУВАТИ по Місяці — твердить совєтська офіційна аґенція ТАСС. Цей рухомий апарат буцім-то перемандрував 10 січня ц. р. дальших 140 ярдів впродовж 4-ох годин, керований з контрольного центру в Москві, та водночас передав якісь вістки тому центрові.

ЄГИПЕТ І ЙОРДАНІЯ ПЕРЕДАЛИ чотирьом великодержавам протест проти продовжування Ізраїлем політики, націленої на зміну демографічного й архітектурного характеру окупованих Ізраїлем арабських земель. В арабській ноті наведено голоси різних ізраїльських та закордонних газет про пляни і практичну працю ізраїльського уряду, щоб 300.000 жидів поселити на окупованих арабських землях, побудувавши для них цілі нові дільниці. Єгипет і Йорданія вимагають, щоб Ізраїль припинив ті заходи на доказ своєї доброї волі осягнути замирення з арабами.

ДО МОСКВИ ПРИБУВ колишній тамошній амбасадор Америки за часів Ф. Д. Рузвелта, Аверелл Гарриман, приятель і закордонно - політичний дорадник демократичного сенатора Едмунда Москі, який — після перебування в Ізраїлі і Єгипті — прилетить до Москви на розмову з совєтським прем'єром Алексєєм Косиґіним. Гарриман має взяти участь у тій розмові. Москі хоче безпосередньо зорієнтуватись в закордонно - політичних проблемах, плянуючи кандидувати в 1972 році на президента ЗСА.

Леґіслятура Нюйоркського стейту поширює час забезпечення виплат безробітним

Олбані. — Негайно після повідомлення, що кількість безробітних в Нюйоркському стейті збільшилася на понад чотири відсотки, Леґіслятура цього стейту започаткувала заходи для поширення часу виплати допомог з титулу безробіття із дотеперішних 26 тижнів до 39 тижнів. Поширення цього часу виплат було затверджене в понеділок 11 січня сесіями комісій праці нюйоркського Сенату й Зібрання з тим, що воно має бути схвалене остаточно у вівторок 12 січня під час пленарних сесій обох цих законодавчих установ Нюйоркського стейту. За схваленням цього законопроєкту заявляються репрезентанти й сенатори обох партій. Майже певне те, що його підпише також зараз після схвалення губернатор Рокефеллер, який обіцяв це зробити у своєму зверненні, виголошеному минулого тижня до нюйоркської Леґіслятури. Дальші виплати з титулу безробіття будуть виплачувані також тим робітникам і службовцям, які втратили працю в минулому році і які вже почали одержувати цю допомогу чи й навіть закінчили її одержувати. Виплата допомоги базується на останній заробітній платні безробітного і її максимум виносить 75 долярів тижнево.

На нового президента Гарвардського Університету обрано проф. Дерека Куртіса Бока

Кембридж, Масс. — В понеділок 11 січня ц. р. Надзірна Рада Гарвардського Університету, яка складається із тридцяти членів, затвердила запропоноване Гарвардською Корпорацією призначення 40-літнього американського науковця - правника проф. Дерека Куртіса Бока на становище президента Гарвардського Університету. Після свого обрання проф. д-р Дерек Куртіс Бок заявив, що його головним завданням буде уніфікація Гарвардського Університету — цієї найстаршої американської високої школи і що першість в діяльності цього університету мають бути проблеми навчання й науки, не виключаючи, правда, також і соціяльних проблем. Проф. Бок був досі деканом Гарвардської Школи Права і його рахують спеціялістом в питаннях праці й антитрестового законодавства. Почне він своє урядування 1 липня ц. р. з днем коли відійде фактично із свого становища дотеперішній президент Гарвардського Університету проф. д-р М. Натам М. Пусі, який очолював цю наукову установу протягом 18 років. Найменування проф. Бока на президента Гарвардського Університету зустрілося з прихильною реакцією професури і студентства. Гарвардський Університет, при якому діє започаткований проф. О. Пріцаком Комітет Українських Студій, нараховує 8.500 професорів, викладачів й адміністраційного персоналу. Навчається в ньому 15.000 студентів. Бюджет університету виносить річно 188 мільйонів долярів.

Уруґвай посилює боротьбу з терористами — викрадачами чужоземних дипломатів

Монтевідео. — Президент Уруґваю Хорхе Пачеко Ареко звернувся до Конґресу з вимогою схвалити спеціяльні повновласті для поліції, щоб уможливити їй успішнішу боротьбу із усе більш загрозливою терористичною активністю підпільної організації Тупамаро. Комісія із 11 членів Конґресу схвалила признання цих повновластей, але ж зменшила час їх дії із пропонованих урядом 90 днів до сорок днів. Схвалено ці повновласті у зв'язку з викраденням терористами в п'ятницю минулого тижня британського амбасадора Джофрі Г. С. Джексона. У своїй ноті до уряду терористи не поставили ніяких вимог щодо викупу за звільнення викраденого амбасадора, залишаючи евентуальні пропозиції щодо цього самому урядові. Члени організації Тупамаро посилили востаннє свою терористичну діяльність. В понеділок 11 січня ц.р. вони вбили одного з поліційних детективів, одинадцятого вже з черги. Крім британського Джексона вони викрали і тримають в невідомому місці, як закладників, ще двох дипломатів: бразилійського консула в Монтевідео Альойзія Діяса Ґомідеса й американського аґронома Клода Л. Флая. Ґомідес був викрадений 31 липня мин. року і Флай, який був присланий урядом ЗСА, 7 серпня 1970 р. Президент Уруґваю Хорхе Пачеко Ареко відмовляється іти на переговори з терористами і хоче припинити їх терористичну активність з допомогою встановлення виняткового стану.

НОВА РАДІОПРОГРАМА БУКК

Торонто. — Заходами Братства Українців Католиків Канади, БУКК, від 2-го січня 1971 р. розпочалась тижнева, щосуботня українська радіопрограма із станції СҐІН на хвилях АМ 1540. від 8:30 до 9 г. ранку. Дирекція радіопрограми міститься при Катедрі св. Йосафата з Торонті. За її інформацією, нова радіопрограма буде „приносити вістки з життя української спільноти у вільному світі, про події в Україні, коментарі на актуальні проблеми та оголошення".

ЗСА запротестували у Москві проти напастування американських громадян

Москва. — Радник американської амбасади у Москві Томпсон Р. Буханан вручив Константинові Федосєєву, заступникові голови американського відділу в совєтському міністерстві закордонних справ, ноту протесту проти актів терору, стосованого супроти американських громадян у Москві. Федосєєв заявив, що коли б совєтські дипломати в Америці не були напастовані жидівськими екстремістами, то й американці в Совєтах не мали б ніяких прикростей. Тим самим той совєтський урядовець визнав, що напастування американців у Москві з погрозами, що їх поб'ють, та нищення автомобілів американських дипломатів і журналістів — це діло совєтської поліції. Але в останніх 24-ох годинах такі акти терору не повторились. Газети припускають, що совєтські провідники рішили перервати чи припинити ту негідну поведінку з уваги на приїзд до Москви колишнього амбасадора ЗСА в Москві Аверелла Гарримана, який підготовив був Ялтинську конференцію і тому втішається серед совєтської верхівки повагою. Він має товаришити демократичному сенаторові Едмунтові Москі на розмову з совєтським прем'єром Алексєєм Косиґіним. Гарриман зразу ззявився проти „відплатних" совєтських актів за жидівські антисовєтські демонстрації в ЗСА. Совєтському урядові — твердить преса — залежить на тому, щоб Гарриман і Москі не знайшли в Москві ворожої для ЗСА атмосфери. Тим часом з Вашинґтону несподівано відлетів до Москви совєтський амбасадор Анатолій Добринін. Хоча з совєтської амбасади повідомлено, що це „звичайна подорож для періодичного звітування", проте появились вістки, що Добринін уже не вернеться і що він зумисне не склав прощальних візит в Державному Департаменті й Білому Домі. Керівні американські власті призадумуються, чи не вжити рішучіших засобів проти Жидівської Оборонної Ліґи, голова якої, рабін Меїр Каґане, заповів посилення антисовєтських виступів із пляновим націленням на погіршення американсько-совєтських відносин. Багато жидівських видатних діячів в ЗСА натаврували тактику тієї екстремної жидівської організації і сам президент Ніксон висловив своє обурення з приводу підкинення бомби під совєтський культурний центр у Вашинґтоні.

Уряд приспішить відкликування військ з В'єтнаму

Сайґон. — Секретар оборони Мелвін Лерд заявив перед самим своїм відлетом з Південного В'єтнаму де він перевів 4-денні інспекційні відвідини, що за всією вірогідністю поменшення американських військ у В'єтнамі прийде швидшим темпом, аніж спершу пляновано. Докладні цифри проголосить през. Ніксон. Лерд повторив, що це залежить від трьох передумов — стану Паризької конференції про В'єтнам, поступу „в'єтнамізації" В'єтнамської війни та постави комуністичних військ. З тих трьох передумов — найкраще являється поступ „в'єтнамізації", себто зріст сили і боєздатности південно-американської армії. Але Мелвін Лерд спростував, що його заява, яку він склав був у Парижі в дорозі до В'єтнаму, що американські війська у В'єтнамі переймуть в другій половині цього року головно охорону летунства й артилерії, не значить, що американські війська будуть безчинно залишатись за дротами в укріплених становищах: вони й надалі переводитимуть стежі та будуть відтискати ворога якнайдалі від існуючих військових станиць в Південному В'єтнамі. Мелвін Лерд висловлювався у своїй розмові з журналістами на летовищі в Сайґоні оптимістично, хоча тамошні кореспонденти стверджують, що існує далі загроза від комуністичної інфільтрації в державному південно - в'єтнамському апараті, від посилених комуністичних достав шляхом Го Чі Міня та від комуністичної офензиви в Камбоджі.

ЗСА і Британія виступили з Комісії ОН

Об'єднані Нації. — З'єднані Стейти і Британія виступили з Комісії Об'єднаних Націй для справ колоній, повідомивши про це Генерального секретаря ОН У Танта окремими листами без подання причин. Однак загально відомо — стверджує преса, — що причиною такого кроку ЗСА і Британії було перетворення тієї Комісії в агітаційно-пропаґандивну антиамериканську трибуну Совєтів та їх азійсько-африканських поплечників. Два роки тому — всупереч становищу Америки і Британії — комуністичні та азійсько-африканські члени тієї Комісії рішили вислати на „дослідно-інформаційну" подорож до Африки 21-членну делеґацію, яка насправді нараджувалась в Африці з лідерами так званого визвольного руху, зверненого проти Південно-африканського Союзу, Португалії і Родезії. Та подорож коштувала 142.000 дол. З тієї самої причини виступили з тієї Комісії вже раніше Норвеґія, Італія, Гондурас і Австралія. Комісія для справ колоніялізму складалася спершу з 21, опісля 24-ох членів і була відома, як „Комісія 24-ох", серед яких більшість становлять комуністичні та азійсько-африканські держави.

Президент Ніксон запевняє УККА, що історія Кудірки не повториться

Вашинґтон. — Президент Ричард Ніксон окремим листом запевнив Екзекутиву Українського Конґресового Комітету Америки, що він поробив заходи, щоб такий випадок, як трапився з видачею совєтам втікача від них, литовського моряка Сімаса Кудірки, вже не повторився. В листі президента Ніксона, датованому 21-го грудня 1970 та скерованому до президента УККА проф. д-ра Лева Добрянського, дослівно сказано:

„Дорогий Д-ре Добрянський:

Це тільки записка для потвердження телеграми, яку вислала Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки відносно намаганої втечі Сімаса Кудірки. Подібно, як члени Вашої Екзекутиви, я був потрясений, довідавшись про те, як з цією втечею повелись, і я можу Вас запевнити, що я поробив заходи, щоб запевнитись, щоб такий випадок уже більше не повторився. Я рішений, щоб Америка придержувалася своєї гордої традиції, ґарантуючи безпеку для втікачів.

З найкращими побажаннями для Вас та для членів Екзекутиви —

Ричард Ніксон."

Англомовний московський журнал критикує „американський антикомунізм"

Комуністично - московський англомовний журнал „Інтернешенел Афферс", що виходить у Москві різними мовами для пропаґування російського типу комунізму, помістив у числі з листопада 1970 р. статтю А. Борісова під наг. „Американський антикомунізм". Насвітлюючи кожний виступ в обороні прав Поневолених Націй в СССР і країнах-сателітах, як „антикомунізм", автор статті словесно атакує американський Конґрес, багатьох чільних діячів, за їхні промови під час Тижня Поневолених Націй, критикує Уряд президента Ніксона, що він толерує виступи антикомуністів. А. Борісов підкреслює, що еміґраційні та інші антикомуністичні організації і групи нібито „втратили всяке почуття реальности" та гостро виступає проти самої ідеї створення у Вашинґтоні постійної інституції для вивчення так зв. комунізму — Академії Свободи. Московський журнал нападає в кількох місцях у тій статті на Президента УККА і Голову Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй проф. д-ра Лева Добрянського, особливо за його англомовну книжку „Вразливі росіяни", згадує про працю Світової Антикомуністичної Ліґи та її найновіші резолюції про боротьбу проти комунізму, за розчленування СССР на національні держави. Такі думки й резолюції комуністичний журнал називає „фашистівськими", закликає збільшувати торгівлю ЗСА й інших вільних країн із комуністичним блоком та закликає продовжувати далі „політику мирного співіснування" з так зв. комунізмом.

Проф. В. Богун-Чудинів буде предсідником Конвенції Американського Математичного Товариства

Атлантик Сіті. — В цьогорічній звичайній Річній Конвенції Американського Математичного Товариства братиме участь із своєю доповіддю і буде частинно проводити нею відомий український математик, професор американських університетів д-р Володимир Богун-Чудинів. Відбудеться ця конвенція в днях 21-24 січня ц. р. в Атлантик Сіті, і вже в першому дні її тривання 21 січня проф. В. Богун-Чудинів виголосить доповідь, і в другому дні він буде предсідником однієї із сесій. Повідомив про це науковий секретар Американського Математичного Товариства проф. д-р Л. Ґілман. Серед американських математиків проф. д-р Володимир Богун-Чудинів відомий, як невтомний і глибокий дослідник ряду математичних проблем, автор 40 наукових праць в англійській мові, написаних тільки впродовж свого 20-річного перебування в ЗСА, і як активний учасник інтернаціональних математичних конґресів, що відбувалися в Данії, Швеції, Лондоні та в цьому році в Франції, в місті Ніса, де проф. Чудинів проводив окремим семінарем Світового Конґресу Математиків, дня 8 вересня 1970 року.

Адв. Михайло Пізнак був на інавґурації губернатора Рокефеллера

Олбані, Н.Й. — Дня 1-го січня 1971 р. в Олбані відбулась церемонія поновної інавґурації Нелсона Рокефеллера на губернатора стейту Ню Йорк. Від українців на тій церемонії був присутнім адвокат Михайло Пізнак, відомий громадський і союзовий діяч із Ню Йорку, як спеціяльний гість Губернатора. Н. Рокефеллер розпочав свою урядову кар'єру в 1940 році, ще за президента Рузвелта. Вперше був вибраний на губернатора Нюйоркського стейту в 1958 році, і від того часу переобирається вже четвертий раз, що є виявом довір'я і вдячности виборців за його працю. Нелсон Рокефеллер народився в 1908 р., в Бар Гарбор, у стейті Мейн, закінчив Школу Лінкольна в Ню Йорку та Дортмут Коледж з найкращим відзначенням.

ЦЬОГО МІСЯЦЯ ПОВИННІ ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ ВСІ ЧУЖИНЦІ В ЗСА

Вашинґтон. Д.К. — Всі ті, що не є громадянами Америки, які перебувають на території З'єднаних Стейтів Америки, повинні впродовж місяця січня ц.р. взяти на пошті картку під назвою "1971 Alien Address Report" і, заповнивши її латинськими друкованими літерами, відіслати до Бюра Натуралізації та Іміґрації, або ж здати на перший-ліпший пошті службовцеві пошти. Як і кожного року, в реєстраційній картці треба подати ім'я, прізвище, дату народження, число реєстрації, адресу замешкання та чим займається дана людина в ЗСА: є іміґрантом з постійним проживанням у цій країні, туристом, прибув для обміну студентами тощо. Невиповнення такого обов'язкового формуляру призведе до великих неприємностей, включно з можливим видаленням з території ЗСА.

„ТАЄМНИЧИЙ" ПАРКАН НАД ГУДСОНОМ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Уже від деякого часу велика площа між вулицями Монтґомері, Ґрін і Рейлровд над Гудсоном в Джерзі Сиіі обведена щільним, непроглядним парканом, що нагадує подібні відгородження від людського ока різних стратеґічних чи подібних таємних споруд. Численні прохожі з цікавістю споглядають на цей таємничий паркан.

Проте, за цим парканом немає нічого таємничого. Там стоять тільки три „полеві бюра" будівельної фірми Мускареллі, яка робить різні поміри і проби для копання землі та покладення фундаментів під 15-поверховий хмаросяг УНСоюзу. Викопування землі великими машинами почнеться вже цього тижня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невідома величина

Минулого тижня розпочалася реєстрація 18-річних громадян, які вперше отримали право голосування. Тому, що таких юних виборців буде під час найближчого голосування понад 11 мільйонів, зразу виникло питання: який вплив матимуть вони на вибір Президента ЗСА у 1972 році?!

Вислід газетних опитувань дуже цікавий: велика більшість 18-річних виборців сама не знає, як голосуватиме! Деякі з них мало дотепер цікавилися американськими політичними партіями та їхніми провідними діячами. Інші — як перестерігають деякі коментатори — занадто втопні, „софістікейтед", щоб повірити в дешеву партійно-політичну пропаганду. Між молодими людьми є той самий поділ, що й між старшими громадянами: є ліберали й консерватисти, „сини" й „доньки", як і їхні батьки, мають теж різні індивідуальні зацікавлення.

Голова Крайового Комітету Демократичної партії Лоренс Ф. О'Браєн висловив вдоволення що Найвищий Суд визнав конституційність закону про право 18-річних громадян голосувати у всіх федеральних виборах, бо — мовляв — „американська молодь є демократичною". Але з республіканського боку негайно звернули увагу, що студенти і студентки були членами виборчого апарату не тільки сенаторів пок. Роберта Кеннеді і Юджина МекКарті, але й Ричарда Ніксона та всіх республіканських кандидатів у виборах 1970 р. Хоч великий відсоток молоді є „безпартійний", ба навіть „аполітичний", як і в старшому громадянстві, анархістичні „гіппі" становлять серед молоді мінімальний відсоток. Студенти - ліберали є не так активнішими як голоснішими за своїх інакодумаючих колег, але, наприклад, серед студенток переважають дівчата з консервативними поглядами.

Молодь була скрізь і завжди „невідомою величиною". Терористичні акти студентів - екстремістів з сумними наслідками для самої молоді притупити радикальні настрої в університетах. Якщо до половини 1972 року Америка „вийде" з В'єтнамської війни і значно обнизиться число безробітних, то настрої серед молоді ще покращають. 11 мільйонів 18-річних виборців, мабуть, не перехилять партійних терез у ніяку сторону.

Ганьба судилищам

Заголовок до цього коментаря взятий із заголовку монтажу повідомлень з Парижу і Ню Йорку про судовий процес над 16 басками в еспанському Бурґосі і про поставлення відомої американської комуністки Анджели Дейвіс, у стан обвинувачення в ЗСА, що появився в московській „Правді" з 17 грудня 1970 року. Надруковано такий монтаж п. н. „Позор судилищам Бургоса и Нью-Йорка" через три дні після того, як у самому ж таки Совєтському Союзі, в Ленінграді, почався судовий процес над 11 особами, в тому числі 9 жидами, обвинуваченими в намаганні видобутися з СССР.

Ще „міцнішими" заголовками, такими, як „Жорстока розправа над басками", „Ганьба катам", переповнилися сторінки совєтських „Известий", „Правди", „Радянської України" і соток інших газет 29 і 30 грудня минулого року після засудження 28 грудня 1970 року шістьох з-поміж баскійських підсудних до кари смерти за їхню участь у підпільній революційній організації, зокрема за вбивство комісара поліції. Виявам „обурення" совєтської преси з цього приводу не було кінця. Як звичайно в таких випадках по всьому Совєтському Союзу відбулися демонстрації „совєтських людей" з вимогою „відвернути злочин" — тобто скасувати винесений еспанським військовим судом вирок смерти на шістьох басків. І знову ж, започатковуючи „протестаційну акцію", совєтські вожді і їхні пропагандисти промовчали вирок, винесений 24 грудня, тобто за чотири дні перед вироком у Бурґосі, у Ленінграді: кару смерти для двох із підсудних за те, що вони тільки плянували викрадення літака з метою втекти з СССР.

Подібну перфідію проявило совєтське керівництво і в справі започаткованої ним акції проти самого тільки судження не засудженої ще американської мілітантної комуністки Анджели Дейвіс, обвинуваченої конкретно в тому, що вона передала зброю в'язням на судовій залі, у висліді чого був убитий під час спроби втечі цих в'язнів суддя і три інші особи. За такого роду „допомогу" в'язням совєтські суди засудили б Анджелу Дейвіс негайним порядком до розстрілу без будь - якої змоги відклику. Проте, промовчуючи дійсний стан справи, Москва наказала цілому рядові видатних совєтських діячів науки і культури на оборону Анджели Дейвіс, писати листи до през. Ніксона з вимогою її звільнення, і то не чекаючи на вислід судового процесу над нею. Це така мораль і така етика Москви і її „колективного керівництва".

Панас Феденко

СОЦІЯЛІЗМ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — „Марксизм", політична й економічна теорія перетворення капіталістичного ладу на соціялістичний, зродився в Німеччині. Маркс і його однодумець Енґельс виростали в Німеччині, а після революції 1848 року стали емігрантами. Обидва повмирали в Лондоні (Маркс — 1883 р., Енґельс — 1895 р.).

Аналізою розвитку капіталізму Маркс і Енґельс дійшли до переконання, що з часом великі індустріяльні підприємства поглинуть малі і таким чином відбудеться концентрація народного господарства в руках нечисленної групи „магнатів капіталу". Одночасно ростиме число робітників, що продають свою працю капіталістам.

Маркс уважав положення робітників у капіталістичному суспільстві за зовсім безнадійне: мовляв, пролетарі при капіталізмі постійно жигимуть у злиднях, в занепаді, в стані виродження. Щоб збутися цього лиха, Маркс радив робітникам організуватися і боротися за владу в державі шляхом революційним або демократичним (через вибори у вільних країнах, як Англія або Америка).

Взявши владу в свої руки (це Маркс називав „диктатурою пролетаріяту), робітники зможуть перетворити капіталізм, що служить інтересам заможних груп, на соціялістичний лад, в інтересі „руху величезної більшости на користь величезної більшости". (Слова з „Комуністичного Маніфесту" р. 1847).

Після смерти Маркса Енґельс прийшов до погляду, що в індустріяльних, поступових країнах „диктатура пролетаріяту" непотрібна, культурні робітники можуть законним шляхом дійти до влади і керувати державою способом демократичним.

Приятель Енґельса, теж німець Едвард Бернштайн пішов далі. Він ствердив, що в передових індустріяльних країнах положення робітників поліпшується організованим рухом професійних спілок і через законодавство. Бернштайн твердив, що реформи в демократичній державі — це єдиний певний шлях матеріяльного і духового поступу робітників: „Робітничий рух — це все, остаточна ціль — ніщо" — це слова Бернштайна, написані в його книзі „Основи соціялізму (р. 1899). Цим хотів Бернштайн сказати, що головне для робітників — боротьба за поліпшення свого життя в сучасності, бо неясно, коли прийде і буде виглядати „остаточна ціль" (соціялізм).

Погляд Бернштайна названо „ревізіонізмом", і це слово й досі є лайкою в комуністичній пропаганді. Однак, цей погляд переміг у соціялістичних партіях різних країн, і програма Соціялістичного Інтернаціоналу, затверджена на міжнародньому конгресі у Франкфурті 1951 року, прийняла в основу ідеї Бернштайна.

В 1959 р. німецька соціял-демократія на своєму з'їзді в Годесборгу затвердила нову програму, в якій зазначено, що капіталістичну власність партія визнає, з умовою, що вона діятиме в інтересі суспільства. Тут німецькі соціял - демократи пішли за прикладом шведської соціял-демократії, яка стоїть при владі майже 40 років.

Шведські соціялісти не націоналізують приватних підприємств, а коли вважають за потрібне, то творять державні підприємства. Приватні підприємства, що добре розвиваються, мусять платити високі податки, які йдуть на потреби суспільства. Швеція має найвищий рівень життя: від колиски й до могили мешканець Швеції забезпечений від нужди і не має страху, що на старість або в недузі залишиться без стріхи над головою.

Західня Німеччина, після воєнної катастрофи 1945 р., завзятою працею своїх громадян і з допомогою Америки (Маршаллів плян), вийшла з руїни і стала індустріяльною великодержавою. Хоч рівень життя німецьких робітників вищий, як у Франції або в Італії, але віддалення між прибутками „магнатів капіталу" і заробітками широких народних мас збільшується. Цей факт дає підставу для протестів і невдоволення, що виявляються головно серед молоді, приналежної до Соціял - Демократичної Партії. Організація Соціялістичної Молоді, на чолі з студентами (між ними є чимало синів і дочок заможних родин) творять опозицію до проводу Соціял-Демократичної Партії і виступають з кличами ліквідації капіталістичних підприємств і передачі їх у завідування держави.

Провідники соціял - демократії знають ситуацію і настрої серед населення Західньої Німеччини. Тут, як в Англії, Франції, Італії та інших вільних країнах Західньої Европи, консервативні і соціялістичні партії (разом з ліберальними) мають за собою приблизно половину виборців. Тому зовсім мала кількість виборців може дати перевагу тій або іншій партії (як це сталося в Англії на виборах 18 червня 1970 р.).

Коли німецька соціял - демократія хоче мати перевагу в виборах до парляменту р. 1973, то мусить здобути прихильність тих громадян, що голосували за консервативні партії. Це головна проблема німецької соціял-демократії. Партія не хоче і не може відкинути плятформу демократії, вона мусить числитися з волею виборців.

Ця тема стояла на з'їзді організації Молодих Соціялістів у Бремені 11-13 грудня 1970 р. На з'їзд з'явилися провідники соціял - демократії на чолі з головою уряду Брандтом. Брандт у промові іронічно сказав, що „старші вчаться на помилках молоді". Провідники на фактах показали, що Союз Соціялістичної Молоді своїми безвідповідальними виступами пошкодив Соціял - Демократичній партії у виборах до крайових соймів в Гессені (вересень) і в Баварії (листопад) 1970 р. Колишній член Союзу Соціялістичної Молоді, тепер член німецького парляменту Коттер'є, зазначив, що консервативні партії можуть подякувати „молодим соціялістам", бо вони так змалювали суспільству образ соціял - демократії, що гірше не могли б зробити найпримітивніші пропаґандисти противника.

Немає сумніву, що між членами Союзу Соціялістичної Молоді діють також особи, зв'язані з комуністичною аґентурою. Щоб не було ніяких непорозумінь, провід німецької соціял - демократії заборонив будь - які контакти з комуністами. Ґрунтовне вияснення неможливости будь - якої спільної дії соціял - демократів і комуністів дав відомий професор Ріхард Левенталь в соціял - демократичному тижневику „Форвертс".

Коли соціял - демократи хочуть удержатися при владі і мати успіх в виборах 1973 р., то мусять виявляти велику обережність, щоб не зразити проти себе „хитких", непевних, нерішучих виборців: Цю обережність показав заступник голови Соціял-Демократичної Партії Венер на з'їзді Соціялістичної Молоді в Бремені. На питання, чи соціял - демократія хоче повалити капіталізм, Венер відповів, що партія цього не домагається: вона хоче капіталістичні елементи поставити на службу суспільству демократичними засобами, „в дусі тих соціяльних повинностей, які знаходяться в нашій конституції". Цими словами ствердженo „ревізіоністичну програму" Едварда Бернштайна. Під цим прапором сподівається німецька соціял - демократія здобути перемогу в виборах до парляменту.

На політику соціялістичних партій Західньої Европи впливають найбільше зміни в господарському положенні робітництва, в його розшаруванні і в настроях. Висококваліфіковані робітники в різних передових країнах часто стоять матеріяльно ліпше, ніж люди з академічною освітою.

Друге: між робітниками невпинно росте число працівників з „білими комірцями", і ці люди не почувають себе „пролетарями", на дні суспільства. У Західній Німеччині робітники, добившися досить високого життьового рівня, неохоче поглядають на молодиків, які виголошують „ліві фрази", бо міркують, що краще в руці горобець, як у небі голубець...

Арґументи провідників соціял - демократії на з'їзді молоді в Бремені мали вплив, хоч представники нововибраної управи Союзу Соціялістичної Молоді заявляють, що будуть вести й надалі пропаґанду проти ревізіоністичної програми партії, прийнятої в Годесборгу 1959 р. Але мабуть таки до розламу між партією і Союзом Соціялістичної Молоді не дійде, бо навіть найгарячіші голови в цьому Союзі не хочуть, щоб до влади в Західній Німеччині прийшли знов консервативні партії.

Проблеми соціялістичного руху, які є в Західній Німеччині, мають соціялістичні партії також в інших вільних країнах Західньої Европи. Прямування до передачі головних джерел і засобів господарства країни в завідування державних органів виявляються всюди. Але ні одна соціялістична партія не вимагає загальної націоналізації, бо це створило б бюрократичну цупку систему, нерухливу і байдужу до інтересів суспільства, як то сталося під комуністичними режимами. Комбінація двох елементів — удержавленого і приватного уважається тепер за більш практичний спосіб розвитку й поступу народного господарства.

„ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОВІДНОЇ ВЕРСТВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ."

Ню Йорк (Л. Д.). — На пленарній конференції УВАН у ЗСА 18 жовтня 1970 р. проф. О. Оглоблин виголосив доповідь на тему „Проблема української провідної верстви у другій половині XIX століття". Він заявив, що поштовхом до його зацікавлення проблемою української провідної верстви була одна з конференцій Академії в 1950-их роках, на якій він доповідав про Козацько - Гетьманську державу XVII-XVIII ст. і порушив питання про занепад її провідної верстви. Покійний президент Академії, проф. М. О. Ветухів, що головував на цій конференції, висловив свої погляди на проблему, як біолог - генетик. Після того проф. Оглоблин мав кілька розмов з проф. Ветуховим на тему уступання української провідної верстви (козацької верхівки) і приходу нової верстви, обговорюючи аспекти соціологічні і біологічні. Пізніше, на початку 60-их років, проф. Оглоблин почав детальні студії, і в цій доповіді зупинився на поставі проблеми і повідомив про деякі попередні висновки своїх ще ні цілком закінчених студій про стан української провідної верстви у другій половині XIX століття.

Цю проблему українська історична наука обминала, на що було кілька причин. Одна з них — недослідженість історії України XIX стол. Як відомо, М. Драгоманов вважав період від Переяславської угоди 1654 року до своєї доби „пропащим часом", і тим викреслив цей час, як тему дослідів, а за ним пішли інші. Історикам-народникам перешкоджав їх загальний погляд на український історичний процес. Іншим перешкоджав вплив звичайної схеми російської історії, яка історію України включає до історії Росії. Більшість істориків зводила історію України XIX стол. до історії українського національного руху. Щойно в 1920-их роках почали вивчати історію України XIX стол. в цілому, отже, її економіку, соціяльні відносини, політику, культуру тощо. Зроблено перші й успішні кроки в цьому напрямі, але дальші студії були обірвані совєтським погромом української науки в 1930-их роках.

Нові спроби з'явилися після війни. В 1950-их роках вийшла в світ монографія Леоніда Полухіна про формування ідеології Костомарова. Тут автор вперше звернув увагу на моменти, яких досі українські совєтські дослідники уникали. Полухін ствердив, що по суті „господарями України" в XIX стол. були Г. Галаган, В. Тарновський та інші, які будували школи, ліцеї, музеї та інші культурні заклади, а також мали вплив на громадсько-політичну думку України.

Проте, уваги Полухіна лишилися „голосом вопіющого в пустелі". Досі в УССР не вийшло не тільки монографії, але й звичайної статті про історію українського дворянства XIX стол., тим часом у Росії з'явилась низка поважних праць з історії російського дворянства. Українські історики на еміґрації теж не працюють над цією темою з огляду на відсутність архівних джерел. Але цією темою цікавились публіцисти — І. Кедрин - Рудницький, Ю. Лавріненко, Е. Маланюк. Також порушив цю тему проф. О. Пріцак у своїй публіцистичній статті про М. Грушевського в „Листах до приятелів".

Проф. Оглоблин згадав про джерела, в яких можна знайти багатющі матеріяли до історії українського дворянства, як от неопубліковані щоденники — Григорія Ґалаґана, Олександра Кістяковського, генерала Михайла Домонтовича, листування українських діячів, архів „Київської Старини" та багато інших. Доля багатьох архівів невідома. Чимало приватних архівів загинуло під час революції і воєн.

Перейшовши до своїх студій, доповідач ствердив, що ще нема науково - усталеного поняття „провідна верства". Визначення української провідної верстви надзвичайно складне. Є чималі відміни між українським дворянством, як провідною верствою на Лівобережжі, Правобережжі і в Південній Україні. Також треба взяти до уваги ряд загальноісторичних моментів, зокрема російську колоніяльну і централістичну політику. Але українське дворянство зовсім не було упосліджене в Російській Імперії, навпаки, багато представників його посідали високі становища в імперському уряді, адміністрації, судівництві, війську, дипломатії. Великий вплив мала селянська реформа 1861 року, що підірвала економічні позиції дворянства. Треба дослідити й такі процеси, як просякання чужоетнічних елементів до українського дворянства і відплив частини його на суміжні території — Курщину та Орловщину, де жило і служило чимало вихідців з України, іноді не пориваючи зв'язку з нею.

Для своїх дослідів проф. Оглоблин образ Чернігівщину і Полтавщину, детально вивчивши тамтешнє українське дворянство з погляду генеалогічного, політичного

(Закінчення на стор. 4-ій)

НОВІ ВИДАННЯ

АЛЬМАНАХ Українського Народного Союзу на рік 1971. Річник 6-ий. Видавництво „Свободи", Джерзі Сіті-Ню Йорк, 240 ст.

Альманахи, або календарі, за своєю бібліологічною природою є проміжними друками між часописами й книжками. Вони мають специфічний характер і різняться між собою в залежності від їхнього призначення та змісту.

До такого роду публікацій належить традиційно видаваний, упродовж 60 років, Альманах Українського Народного Союзу, накладом 20.000 примірників.

Останній його річник, на 1971-ий рік, поза складниками, притаманними такого роду публікаціям, відзначається в порівнянні з попередніми виданнями багатством змісту й рівнем статтей. Серед них знаходимо причинки не тільки науково - популярного, але навіть науково дослідчого характеру з ділянок: історії, біо - бібліографії, мемуаристики й історії літератури.

У першій групі, історико-соціологічного характеру, слід відмітити ілюстровану розвідку В. Трембіцького на тему „Американські українці в допомозі Українській Державі і її народові 1914-1923 рр." (стор. 49-66).

Іван Кедрин подав свої історично - синтетичні міркування, також ілюстровані, з нагоди 50-річчя "Ризького миру між Польщею й СССР п. з. „Паралелі в історії України" (стор. 67-85).

Д-р М. Рибак (Австралія) інформує про Мих. Чайковського — Мегмет Садик Пашу" (стор. 87-97).

Олекса Солтисик умістив науково - популярну, ілюстровану згадку п. з. „У тридцятиріччя Перл Гарбор" (стор. 159-176).

Закінчує цю групу історичних матеріялів замітка Василя Охрименка „Про Наполеона, 1769-1821". Він склав її, головним чином, на підставі новішої публікації з ділянки наполеонознавства. Опублікована вона була весною 1969 року, з нагоди 200-річчя з дня народження Наполеона, в двох томах, п. н. „Наполеон і імперія". Написали її 35 видатних французьких науковців на підставі коло 80,000 книжок, присвячених Наполеонові.

Біо - бібліографічна група матеріялів в Альманасі складається з двох розвідок: з давніх часів — Ореста Городиського про „Івана Васильовича Турчина, особистого приятеля президента Лінкольна". Причинок до історії українського поселення в ЗСА, зі світлиною Ів. Вас. Турчина (стор. 98-107) та д-ра В. Душника про „Д-ра Семена Демидчука" — піонера і патріота, зі світлиною (стор. 63-66).

Третю мемуарну групу матеріялів, опублікованих в Альманасі, становлять спомини: фрагмент д-ра М. Терлецького про „Пацифікацію 1930 року на Дрогобиччині", в Західній Україні (стор. 132-133). Ред. А. Драган у статті п. з. „Козаки над Ебром" поділився своїми споминами про перебування в таборі „Міранда", в Еспанії, в початках 1940-их рр. (стор. 134-139). „В'єтнамський щоденник Романа Купчинського з 1968-1969 рр. та особливо ред. В. Давиденка — „З незакінченого літопису". Останній матеріял є причинком з доби т. зв. „скитальщини" в Німеччині. Доба, упосліджена й досі в студіях новітньої української історії.

Наш огляд можемо закінчити згадкою про цінну розвідку Володимира Кедровського з царини історії українського письменства про „Цензурний примірник „Досвіток" П. О. Куліша" (стор. 111-118).

Усі згадані тут і інші не згадані матеріяли, що складають зміст останнього Альманаху „Свободи", читатимуть залюбки передплатники часопису зі своїми родинами й приятелями (понад 100,000 осіб загалом!). Але деякі з уміщених там матеріялів, наприклад, пера В. Трембіцького, О. Городиського, В. Кедровського і В. Давиденка, із-за їхнього цінного змісту, пильно студіюватимуть також і історики та соціологи.

Лев Биковський

А. М. Базилевич

ЧИ БУДЕМО МАТИ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ПРО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ?

(5)

У прозі маємо тільки два короткі нариси. Один — це „Поклін" Лесі Лисак. В цьому нарисі сконденсовано, але дуже влучно згадується про Митрополита Андрея як пророка, батька народу, що любив усіх без різниці... „Для нього не існували кордони на річках, не існували минулі сторіччя роз'єднаности, не існували різниці". Була одна велика — безмежно велика — любов у Його серці. Така велика, що ми „може навіть не всилі її збагнути". Далі пише авторка про Митрополита як доброго пастиря. "Його послав нам сам Господь. У своїй Милості Він завжди посилає народові, що розгублюється в темряві, Доброго Пастиря. На переломі епох, коли прийшов найвищий час народові сказати „бути чи не бути", прийшов і став жити між нами Митрополит Андрей граф Шептицький, Слуга Божий. Як вогненний стовп, Люкс ін тенебріс. І так послав його Господь, щоб нам слабощами розслабленим, сумнівами розтерганим, дрібними суперечками розхитаним, дати Провідника, що ґранітово стоїть як Петрова скеля, але в скелі серце має не ґранітове, а живе, гаряче, сердечне. Бо і нам і світові так бракувало цих двох речей: непохитности ґраніту і тепла сердечного серця"[9]).

Інший нарис п. з. „Самарянин" належить перу Юліяна Бескида (псевдо). Він у противагу до нарису Лесі Лисак, що кинула світло на цілу постать Митрополита, відмічує тільки одну подію, яка дуже рельєфно підкреслює дві його чесноти: його велику цивільну відвагу і готовість на жертву, навіть на жертву свого життя за інших. Автор зображує картину, як ґестапівці заїхали під св. Юр у Львові і стали забирати на вантажні авта прошаків, як нероб і дармоїдів. Вони звичайно жебрали милостині, сидячи коло брами на подвір'ї св. Юра. Кир Андрей, побачивши через вікно палати цю „операцію", негайно звелів прикликати до себе старшину цієї групи ґестапівців. Коли ж старшина заявив, що „для кріплів-калік нема хліба", обурений цією заявою Митрополит з притиском повторив ці страшні слова: „Для кріплів нема хліба? А знаєте, хто є найбільший каліка?.. Ось тут найбільший каліка! Беріть і мене!" Він показав свої білі руки, як відомо, спаралізовані. „Мене першого беріть! Не чекайте, беріть!" І в такий спосіб урятував життя бідним людям коло брами, яких зараз наказав нагодувати хлібом, що був на його столі. Засоромлений старшина, знаючи велич Митрополита, від'їхав зі своєю групою. „Не горіли гнівом очі у тої Праведної Людини. Усмішка весела не зродилася на вустах Митрополита, коли порожнє велике авто щезло за воротами"[10]).

Хоч справді дуже багато написано про Митрополита Шептицького і про його діяльність; хоч самих його життєписів, більших і менших, писаних різними мовами, є понад двадцять, — про інтимне його життя, про особи з його найближчого оточення нема майже нічого написаного. А це конечний матеріял для повісти. Для написання літературного твору самих історичних фактів замало. Бо завданням письменника не є писати історію. Очевидно, він бере з історії більше або менше для свого сюжету, але має поставити перед нами живу людину, на тлі тих усіх подробиць, не раз і злободенних буднів, які в даний час її оточували, їй допомагали або й шкодили. Він оформить одну або більше ідей, якими жив і для яких працював його герой. Тому й не диво, що досі наші письменники не дали великого літературного твору про Митрополита. Бо не було дотепер опрацьованих персонажів з його оточення чи то ще з часу його перебування в монастирі ОО. Василіян, чи опісля зі Станиславівської і Львівської капітул, з Унева і Підлютого, де Митрополит часто бував. А були в ближчому й дальшому оточенні Митрополита різні люди, з духовенства і мирян, вишколені і пересічні, сильні характери, аж до звичайних кар'єристів включно. І тому всю правду без обкрасень треба списати. Це буде матеріял і для літературного твору і для історика. Скоро можуть живі ще свідки відійти, тому зі списанням цих подробиць треба поспішати.

Тільки дещо написано про його брата, Слугу Божого Климентія, ігумена Студитів у Свято-Успенській Лаврі братів Студитів в Уневі. (Див. деякі числа „Світла", „Нашої Мети" й „Америки"). Він часто бував у Митрополита Андрея, і вони обидва складали „Великий Устав" (Типикон) для Студитів і робили пляни для росту нашої Церкви. А треба ще схарактеризувати багато людей зі Свято-Юрської гори, наприклад, хоч деяких отців крилошан, особистих секретарів Митрополита, яких сукцесивно було кілька, навіть прислугу й відношення до неї Митрополита, наприклад, брата-студита Атанасія, що допомагав Митрополитові, зокрема, коли треба було його перевозити до каплиці, де Митрополит перебував годинами на контемпляції перед Найсвятішими Тайнами. Митрополит мав хронічне запалення суглобів і сидів у кріслі-возику десь від кінця 1930 р. або початку 1931 аж до смерти 1 листопада 1944 р. і тому саме потребував помочі. „Часто ця недуга позбавляла мене майже всієї влади в правій руці, а кілька разів у році, і то за кожним разом, був я позбавлений влади й у лівій руці". Так пише про себе сам Митрополит[11]).

Перед Найсвятішими Тайнами Митрополит молився і робив розважання п'ять-шість годин денно, як про це пише в одній статті о. Роман Лободич. Він також згадує про його скромну їжу й одежу, досить витерту монашу рясу, підперезану звичайним ременем, і ін.[12]).

[9]) Цей нарис уперше був надрукований у „Свободі", ч. 226, з 7. XII 1965, стор. 2, а опісля увійшов у збірку нарисів Лесі Лисак, п. з. „Терпкі пахощі", Джерзі Сіті, „Свобода", 1969 р.

[10]) Цей нарис був уперше надрукований в „Українському Робітникові" (приблизно в 1953-55 рр.). Опісля передрукований у „Лемківському Календарі", за 1970 р., стор. 5-6.

[11]) Андрей Шептицький, лист „До віруючої православної інтеліґенції", з 2 березня 1942 р., надрукований у збірці документів „У справі порозуміння" у Львівських Архієпархіяльних Відомостях, річник LVI, ч. 3-4, за березень-квітень 1943, стор. 37.

[12]) Отець Роман Лободич: „Той, що прославив нашу Церкву й нарід", в „Америці", ч. 223, 224 і 225 з 30. XI, 2. XII 1954 р. (Цитату взято з першої статті).

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

Ізраїль ставиться поважно до проблеми замирення з арабами

Об'єднані Нації. — Посередник Об'єднаних Націй в мирових ізраїльсько-арабських переговорах, шведський дипломат Ґуннар Яррінґ вернувшись з Єрусалиму до Ню Йорку, заявив, що його наради з ізраїльський прем'єром Ґолдою Меір і міністром закордонних справ Аббою Ебаном були „корисними й цікавими", та що він сподівається, що вони „доведуть до конструктивних вислідів". Названі ізраїльські лідери — твердить преса — висловили бажання, щоб мирові переговори охопили не тільки справу відкликання ізраїльських військ з окупованих ними арабських земель ,але й ґарантію для „безпечних кордонів" Ізраїлю, право Ізраїлю користуватись всіма міжнародними водами та розв'язання проблеми арабських втікачів. Але названі ізраїльські лідери запевнили Яррінґа, що вони не відмовляться передискутовувати взагалі будь-які справи. Тому Ґуннар Яррінґ, який від'їздив до Єрусалиму настороженний, думаючи, як і араби, що запрошення його туди це маневр для відтягання переговорів, буцім-то приємно розчарований, переконавшись, що Ізраїль поважно й щиро хоче замирення. Він мав уже в Ню Йорку довгу розмову з єгипетським представником Мохаммедом ель Зайятом і матиме нараду з представником Йорданії.

Новий співробітник київського „Перця"...

Київ. — „Микола Колянківський — наш новий зарубіжний автор", — повідомив сатиричний журнал „Перець" з жовтня 1970 р., ч. 20. „За покликанням гуморист. Видає мистецький журнал „Ми і світ" і через однойменну картинну галерею популяризує серед канадців українське радянське мистецтво. Пропонуємо читачам гуморески Миколи Колянківського". Після такого вступу київський „Перець" помістив два матеріяли свого нового співробітника з-за рубежа: „Така собі городинка" та „Амбасадорська знать". Сатиричний журнал „Перець" має право критикувати лише голів колгоспів та продавців у напівпорожних крамницях в Україні, а за кордоном — „українських буржуазних націоналістів", Америку ,В'єтнам, Ізраїль та „акул Волл-стріту". В постійній рубриці „Дали перцю" цей журнал вправляється в донощицтві, що часто закінчується судами.

Галя Козак і Ганнуся Лантух — кандидатки „Свободи" на кралю української преси в ЗСА і Канаді

В суботу 30-го січня відбудеться у Філядельфії перший в Америці Баль Української Преси, що його влаштовують спільно Спілка Українських Журналістів Америки та Фінансова Комісія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Баль відбудеться в авдиторії парафіяльної школи ім. св. Йосафата на Френкфорді та почнеться о год. 8-ій вечора.

Того самого дня 30-го січня в Торонті в залях Українського Дому при 83-85 Крісті вулиці відбудеться традиційній уже там Равт Української Преси і Радія, що його влаштовує Спілка Українських Журналістів Канади.

На обидвох цих товариських імпрезах відбудеться вибір кралі та двох князівен української преси Америки і Канади, на яких уже тепер поодинокі видавництва зголошують своїх кандидаток. Зголосила їх і „Свобода".

Галя Козак — кандидатка „Свободи" на кралю української преси в ЗСА

Ганнуся Лантух — кандидатка „Свободи" на кралю української преси в Канаді

Галя Козак *Ганнуся Лантух*

Галя Козак народилася 15 листопада 1951 року у Філядельфії. Закінчила 8 кляс парафіяльної школи при церкві св. Миколая у Філядельфії, опісля закінчила з відзначенням Philadelphia Highschool for Girls, де два роки була містоголовою Українського Студентського Клюбу. Закінчила школу українознавства при Рідній Школі, а тепер сама є учителькою в тій же школі, де вчить першу клясу. Була пластункою. Від молодих літ Галя Козак мала замилування до українських танців. Тепер належить до танцювальної групи при Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії. Працювала на Союзівці, а останнього року була членом танцювального ансамблю Союзівки. Є членом 430 Відділу УНСоюзу. Рівнож є містоголовою Координаційного Комітету Молоді УНСоюзу при Філядельфійській Окрузі. Є студенткою другого року Темпел Університету, де студіює мови. В тім же університеті належить до Джудо Клюбу і, як репрезентантка того клюбу, здобула третє місце на східні стейти під час змагань в Корнел університеті в Ітака, Н.И. Належить до Клюбу Студентської Молоді у Філядельфії.

Ганусі 16 років. Діяльна в Організації Православної Молоді при церкві св. Андрія Первозванного в Західньому Торонті. Закінчила Курси Українознавства ім. Т. Шевченка в 1969 р. і Балетну Студію „Аполон" під керівництвом професора хореографії пані Анни Завархин. Вчиться в 12-ій клясі Гамберсайд Коліджет. Талановита декляматорка, відмінно володіє українською мовою, любить працювати на культурно-освітній ниві з нашими малятами — готувати інсценізації, дитячі сценки, декламації. Грає на піяніно. Вечорами відвідує курси театрального мистецтва. Її мрія — сцена. Та чи лише сцена?

Традиційна ялинка 83-го Відділу СУА

Впродовж шістьлітнього існування 83-го Відділу СУА кожного року влаштовує власними силами для дітей дошкільного віку імпрезу — „Традиційну Ялинку". Цього року, на прохання управи Відділу — оригінальну, повну фантазії сценку — „Святвечірня Зірка" написала членка Відділу, Катра Червоняк, яка вже нераз дописувала до дітočих журналів.

На сцені побачимо український Свят - Вечір з просфорою, дідухом, колядою та традиційним очікуванням появи першої зірки. Але поки зірка зійде, відбудеться жвава драма на сцені. Лютий чортисько вловить різдвяну зірку і передасть її „зорегасам" — страшним потворам, що гасять зорі. Щоб запобігти нещастю, оживуть забавки, сядуть на ракету і полетять у небесні простори визволити зірку.

Просимо батьків прийти зі своїми дітьми і з ними пережити ті та інші фраґменти культури святочних традицій. Після сценки під звуки акордеону відбудеться діточа забава. Це вже ввійшло в нашу традицію, що побажаний вишиваний одяг.

До побачення 17-го січня 1971 р., о год. 2.30 в школі св. Юра, шоста вулиця в Ню Йорку.

Зірка Галів

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У КРИМУ

З вістки у київській газеті „Культура і Життя" з 20-го грудня м. р. стало відомо, що в Криму, в неназваному місті, працює Кримський Український Музико - Драматичний Театр. Його найновішою „працею" був показ п'єси Л. Кондрашова і М. Архарова „Штурм", „на відзначення 50-літт розгрому білогвардійських військ в Криму".

Українського лікаря-психіятра д-ра В. Семкова відзначено почесною грамотою

Ню Йорк. — 2500 членів та прихильників „Ліґи Добробуту", що є відділом „Асоціяції для допомоги умовонедорозвиненим дітям", вшанувало д-ра Володимира О. Семкова, заступника директора відомої психіятричної інституції „Лечворт Виледж", величавим бенкетом в готелі „Ню Йорк Гільтон" в дні 14-го листопада 1970-го року.

Між присутніми були визначні діячі на суспільно-політичному та мистецькому полі як президент „Радіо Сі-Бі-Сі" Сем Кук Диґс, що виконував функцію тостмайстра, його дружина відома артистка Керол Нокс Диґс, сенатор Вільям П. Конклів, комісар Департаменту Психічної Гігієни в стейті Ню Йорк д-р Алон Міллер й ін. У своїй промові д-р Міллер підкреслив заслуги д-ра Семкова в ділянці психічної гігієни, зокрема його багатолітній вклад для регабілітації психічно недорозвинених дітей та дорослих.

Кульмінаційною точкою бенкету було вручення др-ві Семкову металевої таблиці з написом: „ЛІҐА ДОБРОБУТУ — Відділ Лечворт Виледж Асоціяції для умовонедорозвинених дітей, Інк. Почесна Грамота, вручена д-рові Володимирові О. Семкову, заст. директора Лечворт Виледж.

Його посвята в опіці над психічно-недорозвиненими і його сповнене співчуттям розуміння їхніх проблем створили для них краще життя. З подякою та пошаною від наших членів. 14-го листопада 1970. Дейвід Рот — голова, Френсіс В. Ревил — президент".

„Чому не пишете про мартирологію українців?"

Петерсон, Н. Дж. — У місцевій газеті „Петерсон Нюз" з 30-го грудня 1970 р. учениця - середньошкільниця Христя Гриців опублікувала в рубриці „Голоси читачів" відкритого листа до Редакції газети. Подякувавши Редакції за цікавий і докладний репортаж про переслідування жидів у Совєтському Союзі, авторка зазначає, що „Росія має багато сателітів, які аж ніяк не хочуть перебувати під її контролею. Чому, наприклад, не розповісти про мільйони українців, яких безпідставно судять, переслідують, убивають тільки тому, що вони хочуть свободи для своєї країни?". Авторка інформує американських читачів, що „комуністична імперська Росія безоглядно переслідує мільйони невинних людей", і висловлює здивування, чому в пресі нічого про це не пишуть: „Чи тому, що боротьба там триває вже так довго, і це ніби вже „стара новина"? Я не думаю, що це так, не думають і мої учні по школі". Лист закінчується словами: „Хто боїться писати правду? Це ж так несправедливо!" Христя Гриців є членкою Осередку СУМА, здала минулого року, коли мала 14 літ, іспит на Виховника під час таборування на Оселі СУМА біля Елленвіл, належить до УНСоюзу, Відділ ім. Т. Шевченка в Пассейку. Хоча походить із змішаної національно родини і хоча її мати не знає української мови, Христя Гриців володіє українською мовою, любить рідну культуру і турбується долею України та інших поневолених комунізмом народів.

Успіхи українських мистців у Европі

Париж. — Прикрасою виставки в „Осінньому Сальоні" в Парижі вважає журнал „Любитель Мистецтва", „Аматер д-Ар" з листопада м.р. картину видатного українського мистця Олекси Грищенка „Ст. Жан Пьєр де Пор", яку й репродуковано в тому столичному мистецькому журналі. В тім же числі опублікована велика стаття про найновішу виставку в „Осінньому Сальоні". Тим часом, з Юґославії надійшло повідомлення, що в м. Дубровнік, у Хорватській державній галерії, де виставлялись скульптури відомого українського скульптора з Мюнхену Григора Крука та західньонімецького маляра Германа Еллера — той музей закупив скульптуру Г. Крука „Молитва" в свою посілість. Крім того, його ж скульптуру під назвою „Сидяча дівчина" придбав під час відвідування виставки голова західньонімецької делеґації від Соціял - Демократичної партії Герберт Вернер. Напередодні відвідин виставки в Дубровніку та делеґація мала зустріч з президентом багатонаціональної Юґославії Тітом. Виставку обох мистців буде повторено в Бонні.

Вийшов двомовник „Вибраних творів" Лесі Українки

Київ. — У видавництві „Дніпро" в Києві щойно вийшов з друку двотомник „Вибраних творів" Лесі Українки, на відзначення 100-ліття з часу народження поетки. До двотомного видання ввійшли, у першу книжку, ліричні поезії, а в другу поеми „Роберт Брюс", „Давня казка", „Одно слово", „Віла-посестра", „Ізольда Білорука" та драматичні поеми „На руїнах", „В катакомбах", „Камінний господар", „Оргія" і п'єса - феєрія „Лісова пісня". Вступне слово до двотомника написав Віталій Коротич. Видання прикрашене дереворитами В. Василенка. Дотепер в Україні немає дійсно повного академічного видання усіх творів Лесі Українки, не опубліковано повністю і її великої епістолярної спадщини.

Увага! ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Увага!

Жіночий хор „Горлиця"

ПРИ ТОВАРИСТВІ ПРИХИЛЬНИКІВ УНР м. НЮАРКУ-ІРВІНҐТОНУ, Н. Дж.

— влаштовує —

в неділю, 17-го січня 1971 року

о 5-ій год. веч.
в залі Української Православної Церкви
СВЯТОЇ ТРОЙЦІ
при 836 Лайонс Авню, Ірвінґтон, Н. Дж.

РІЗДВЯНИЙ КОНЦЕРТ

В ПРОГРАМІ: КОЛЯДКИ, ЩЕДРІВКИ, НАРОДНІ ПІСНІ. В між часі: КВАРТЕТ, МУЗИКА, ТАНЦІ.

Диріґент Хору — Василь Пташинський
Акомпаніямент — Валентина Приходько

Запрошуємо всіх на цей небуденний Концерт.

КОМІТЕТ

Українська Православна Катедра
СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
(160 Захід 82-га вулиця)
оцим повідомляє, що

в неділю, 17-го січня 1971 року
АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ

— відправить —

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ
АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ

10 год. ранку — ЗУСТРІЧ ВЛАДИКИ.
10:30 ранку — ПОЧАТОК СЛУЖБИ БОЖОЇ.
По Службі Божій о год. 12:30 по пол. —

РІЗДВЯНИЙ КОНЦЕРТ

В ПРОГРАМІ: КОЛЯДИ і ЩЕДРІВКИ
у виконанні КАТЕДРАЛЬНОГО ХОРУ
під дир. проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА

По концерті — СВЯТКОВИЙ ОБІД
В ЧЕСТЬ ДОСТОЙНОГО ГОСТЯ
До молитов і участи запрошуємо все Українське Громадянство.

НАСТОЯТЕЛЬ і РАДА ТРОСТІВ

УКРАЇНСЬКИЙ
МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК.

— влаштовує —

в неділю, 31-го січня 1971 року

год. 7-ма веч.
АВДИТОРІЯ ІРВІНҐТОН ГАЙСКУЛ
Клінтон Авеню, Ірвінґтон, Н. Дж.

КОНЦЕРТ ТВОРІВ
КОМПОЗИТОРА-ПІЯНІСТА
В. В. ГРУДИНА

ВИКОНАВЦІ: ВОЛОДИМИР В. ГРУДИН, ДАРІЯ ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ — ПІЯНІСТИ; МАРІЯ МУРОВАНА — СПІВАЧКА; РАФАЇЛ ВЕНКЕ — СКРИПАЛЬ.

ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ФОНД „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ"

Український Музичний Інститут Америки, Інк.

17-го січня 1971 року

в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ, ІНК.
в НЮ ЙОРКУ, 2 Е. 79-та ст., о год. 4-ій по пол.
В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ,

— відбудеться —

КОНЦЕРТ ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ЛЮБОМИРА ГОРНИЦЬКОГО

Віцепрезидента УМІ

Виконавці — бувші учні проф. Любомира Горницького: Христя Коленська, Оксана Гаврилюк, Юрій Стецишин, Оксана Борбич, Наталя Даниш, Віра Никифорук, Богдан Сохан, Лариса Крупа, Святослав Домбровський, Мирося Ковалів.

•

Того самого дня в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й., о год. 11-ій перед полуднем буде відправлена ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА.

Л. ЛУЦІВ
МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ
Ціна $1.50
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City. N.J. 07303

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

сл. п.
Д-ра ОСИПА ВОЛОЩУКА

кол. пор. УГА, учасника визвольної боротьби України і довголітнього службовця Головної Канцелярії УНСоюзу

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

у четвер, 14-го січня 1971 року

о год. 9:30 ранку
в Українській Католицькій Церкві
ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Н. Й.

До найчисленнішої участи запрошую Співробітників, Побратимів по Зброї, Приятелів і Знайомих Покійного.

Горем прибита
дружина РОЗАЛІЯ

ЦЕНТРАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ у ЗСА
ділиться з своїм Членством й Українським Громадянством сумною вісткою, що 5-го листопада 1970 року помер у Букарешті

сл. п. д-р **ДЕНИС МАЄР-МИХАЛЬСЬКИЙ**

народжений на Буковині в 1891 р., видатний український громадський і політичний діяч, посол до румунського парляменту з рамени Укр. Нац. Партії в Румунії, адвокат у Букарешті.

Похоронений у Букарешті, 8-го листопада 1970 року при великому здвизі вдячних земляків.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

УПРАВА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої й Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ й БАБУСІ

бл. п.
ОЛЬГИ з МАЛИЧІВ ҐАЙОВСЬКОЇ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в середу, 13-го січня 1971 року

в 8-ій годині ранку
в Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
в НЮАРКУ, Н. Дж.

Чоловік — АНТІН
і РОДИНА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, БРАТА, ДІДУНЯ, СТРИЙКА і ШВАГРА

сл. п. **ВОЛОДИМИРА СМІШКЕВИЧА**

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 17-го січня 1971 року

о год. 10-ій ранку, в Українській Католицькій Церкві
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.

Рідних, Приятелів і Знайомих прохаємо взяти участь у цій Богослужбі та помолитися разом з нами за Спокій Душі Покійного.

Дружина ОСИПА з Родиною

Замість китів на свіжу могилу
бл. п. о. **ВОЛОДИМИРА ДАНИЛОВА**
складають 40.00 долярів
на Фонд „Церква в Потребі":

А. і М. Венгриновичі	О. і В. Гентіші
Я. і М. Крижановські	І. і Б. Висоцькі

•

ВШ. Родині Покійного, складаємо наші глибокі співчуття.

Замість китів на могилу
Д-ра **АНАТОЛЯ ЮРЕВИЧА**
у 25-ліття Його смерти,
складаю 15.00 долярів на Фонд ОДВУ в Ню Йорку.

Вдова — Божена ЮРЕВИЧЕВА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 22-го грудня 1970 р. відійшов від нас у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
АЛЕКСАНДЕР САЛЕВИЧ

нар. 1895 р. в Тернополі.

ПОХОРОН відбувся 24-го грудня 1970 р. у Польщі.

•

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ відправляться в СУБОТУ, 16-го СІЧНЯ 1971 р. в Церкві СВ. МИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж., о год. 7-ій рано.

Горем прибиті:

дружина — ЮЛІЯ
донька — БОГДАННА з мужем
син — ЗЕНОН з дружиною
внуки: АНЯ, АНДРІЙ, УЛЯНА і АЛЕКСАНДЕР
і Родина

Свят-Миколаївський Вечір у Боффало, Н. Й.

Було б прямо кривдячим для виконавців-дітей, як також організаторів — пань учительок, якщоб про подію, яка мала місце в нашій громаді в дні 20-го грудня 1970 року не згадати хоча б коротким звідомленням, бо ця вдала й успішна під виховним аспектом імпреза заслуговує не лиш на особливе відмічення, але похвалу і признання.

Перша прикмета, що звернула на себе увагу, — це акуратна точність відкриття свята, на яку до тепер мало хто здобувся.

Дальше, — це вміла організація і здисциплінованість молодих виконавців, які на знак непомітного пальця чи поданого звуку фортепіяну, знали своє місце і все йшло справно й гладко. Підбір точок програми був вміло скомпонований, ціла програма коротка, а саме виконання захоплююче так що глядачі зі забуттям будня і з насолодою провели милий час.

В першій частині програми, під звуки коляди, увійшли на сцену учні 3-8 кляс, виконуючи дві колядки. Згодом виступив вертеп, в якому ролю Колядника виконав Михась Райца, за Козу був Михась Головатий, Івась Середюк — Ірод, Андрій Метіль — Козак і Івась Гавацький був за Міхоношу. Зодягнені в ангельські шати Діяна Стасюк, Діяна Гаврилюк, Люба Войчак та Маруся Плечій гарно віддеклямували вірш „Чудесна зірка нині сяє".

На особливе відмічення заслуговує „Щедрик", виконання якого було чудове при майстерному супроводі на фортепіяні учительки п-і Олі Чмоли.

В другій частині виступали діти кляс 3, 4 і 5, які під проводом учительки п-і Кудик і про фортепіяновому супроводі учениці Данусі Вортон гарно відіграли на сопілках дві коляди.

Третя частина була найбільш зворушливою, бо тут виступали діти 1-ої і 2-ої кляс та малятка садочка, які під зачарованим впливом своєї учительки п-і Олі Чмоли з дитячою солодкою усмішкою, невимушеними жестами і мімікою заволоділи серцями усіх присутніх. В їхніх блискучих очках горіли два вогники, які крадькома були спрямовані на свою учительку, яка дарила їх певністю і відвагою так, що їхні голосочки дзвеніли голосно й чисто мов срібні дзвіночки.

Кінцевим проханням-молитвою вони виблагали приходу св. о. Миколая. Він прийшов до них в асисті десятьох янголів, нагороджуючи їх щедро даруночками за добре серце і чемність до батьків, учителів й старших, за добру науку в школі, за знання рідної української мови, за щоденну благальну молитву до Всевишнього, щоб Україна стала скоро вільною.

Мабуть давно вже не було такого психічного й морального піднесення у цій українській католицькій парохіяльній школі як саме із приводу цього свята Миколая. Раділи батьки, бо їхні діти своєю грою, своїм серцем і душею, перенесли їх ближче думками у рідний край, навіяли їх подихом рідної землі. Раділи і ті, які працювали над дітьми, не жаліючи любови.

І якщо врахувати, що до підготови цієї імпрези було дуже мало часу, бо тільки надпрограмові шкільні години, то учительки пані Оля Чмола, в руках якої спочивала цілість організації та цілість музичного оформлення, а в пані Лесі Коновка вивчення тексту у старших дітей та при співпраці Сестер Анни і Тарасії, то вони справді бличсвкуче вив'язалися зі свого завдання.

Треба вірити, що батьки є і будуть вдячні паням учителькам та Преп. Сестрам за їхній труд і працю.

Я. П.

Обвинувачують німецьких фашистів і татарських націоналістів

Київ. — Преса продовжує друкувати повідомлення ТАСС-у, РАТАУ та окремих журналістів про знайдені в 28 ямах біля Симферополю рештки 1 480 людей, закатованих німцями - гітлерівцями в районі радгоспу „Красний" під час втечі з Криму. Рештки закатованих були знайдені 30 вересня 1970 р., розкопи на 6-му кілометрі шосе Симферопіль - Миколаїв зафільмовано. „Екскаватор зачерпнув кошем пісок, потрібний для будівництва, і разом з ним кілька людських черепів" — повідомляли в кінці грудня м. р. ТАСС. Крім кількох прізвищ гітлерівських військовиків, у повідомленнях згадано, що в вишукуванні людей брали участь також „147 і 152 татарські добровольчі батальони". СССР домагається видачі для суду кількох відповідальних за ті злочини німецьких старшин та есесівців, які мали б тепер жити на території Західньої Німеччини. В журналістичних повідомленнях і репортажах багато говориться про „так звані добровольчі татарські батальйони, які стріляли під командуванням гітлерівців". У газеті „Культура і Життя" з 27 грудня 1970 р. М. Соломонов у репортажі „До суду — в ім'я людяності" писав: „Знаряддям гітлеризму і в Криму став буржуазний націоналізм, на цей раз татарський буржуазний націоналізм"... той самий націоналізм, який руками своїх бандитів люто замордував членів уряду Республіки Тавриди, проголошеної 21 березня 1918 р. Той самий буржуазний націоналізм, який, багато років блькочучись із куркулями та білогвардійщиною, робив усе, аби затмарити життя чесних трудівників".

СМЕРТЬ ТВОРЦЯ МОДИ

У Парижі померла на 87 році життя Габріель Шанель, популярно відома, як „Мадам Коко", одна з найбільш успішних у 20-му столітті творців жіночої моди. Її життєпис став темою оперетті „Коко", де на Бродвеї в Ню Йорку титулову ролю грала фільмова зірка Кетрін Гепберн. Габріель Шанель затруднювала в різних своїх підприємствах 3,500 осіб. В її косметичній лябораторії випродукувано для неї парфуму „Шанель 5", яка прославила її ім'я в жіночому світі. „5" було „щасливим числом" для мільйонерки Габріелі.

ПЕРЕКЛАДАТИМУТЬ З РОСІЙСЬКОЇ

Директор видавництва „Політвидав УССР" М. Бречак сказав представникові „Радянської України" з 6-го січня, що „Політвидав" збільшує свою друковану продукцію, себто пропаганду. Керівник „Політвидаву УССР" не приховував, що ті видання — це часто переклади політичних книжок, брошур і памфлетів з російської мови, що вже вийшли в РСФСР: „Ми маємо оперативно і в достатній кількості видати підручники для системи політичного навчання. Вони перекладатимуться з російських видань", сказав М. Бречак.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. д-р О. С., Огайо: Дякуємо щиро за листа і надіслані матеріяли. У „Свободі" вже було кілька рецензій на фільм, про який згадуєте. Коли ж мова про деякі імена, про які згадуєте, ми, звичайно, були б зобов'язані перевірити, чи це справді їх підписано без їхньої згоди. А втім, якщо так сталося, то їх обов'язком було б на це відповідно зареагувати.

ВШ. Проф. М. М., Кент: Дякуємо за надіслане. Радо використаємо.

ВШ. Я. О., Філядельфія: Дякуємо за надіслане. Дописи використаємо в найближчому літературно - мистецькому додатку, спростовання дамо на закінчення друку матеріялу, до якого воно відноситься.

ВШ. М. Л., Бофало: Дякуємо, використаємо.

ВШ. Х. Д., Рочестер: Дякуємо, використаємо.

ВШ. Ф. К., Ню Йорк: Дякуємо, але повертаємо.

ВШ. М. С., Чікаго: Можливо, що дехто буде сердитись за голос в справі повідомлення СКВОР, але зіставлення різних думок завжди корисне. Отже, надрукуємо. Дякуємо за добре слово.

ВШ. Іван Бішко, Савона: Дякуємо за надіслане, але ми рідко коли передруковуємо матеріяли з інших газет. Для передруку треба прохати дозволу автора і редакції. А втім, на ці самі теми, про що мова в запропонованій до передруку статті, у „Свободі" було багато оригінальних матеріялів.

ВШ. О. Р., Дітройт: Дякуємо, надрукуємо.

ЗНАЙШЛИ КІСТЯК РОЗП'ЯТОЇ ЛЮДИНИ

Єрусалим. — В археологічних розкопах у Ізраїлі знайшли перший взагалі кістяк з виразними доказами, що це була людина, яка згинула розп'ята на хресті. Стопа кістяка була перебита цвяхом, який, видно, попілив у сучок в дереві і зігнувся, тому й не випав. Ізраїльські археологи твердять, що того невідомого чоловіка розп'яли були в іншій позиції, ані ж та, яка зображує розп'ятого на хресті Христа У перших десятиріччях християнізму за панування Римської імперії нарали багатьох засудженців смертю на хресті.

„ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОВІДНОЇ ВЕРСТВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ."

(Закінчення зі стор. 2-ої)

та економічної. Чернігівщина являє особливий інтерес тому, що там найбільше зберіглися державницькі традиції козацько - гетьманської доби. Треба було дослідити, чи зберіглися ці традиції в другій половині XIX стол. і як саме. Важливо, що свого часу проф. Оглоблину були приступні деякі фамілійні архіви, зокрема архів графа Григорія Ми л о радовича. Проф. Оглоблин познайомився з щоденником графа і зробив з нього виписки. Крім того, доповідач користувався родинним архівом своїх предків збоку матері — Лашкевичів.

Генеалогічно чернігівське дворянство XIX-XX стол. складалося з нащадків української шляхти й козацької старшини XVII-XVIII століть (Милорадовичі, Галагани, Тарновські, Скоропадські, Кочубеї, Дорошенки, Лашкевичі, Ханенки, Судієнки, Миклашевські, Марковичі, Лизогуби, Дунин - Борковські, Туманські та багато інших) і їхніх родичів; далі з представників імперського дворянства, зокрема Рюриковичів (кн. Долгорукови), Гедиминовичів (кн. Голіцини); нарешті із зайд російського, польського, німецького та іншого походження. Генеалогічні досліди показують на дуже близькі фамілійні зв'язки поміж дворянськими родинами і на значне збереження етнічної чистоти. До 1917 року чернігівське дворянство мало міцний зв'язок із землею, володючи предківськими маєтками ще з XVI-XVIII століть. Українська духова традиція зберіглася не в усіх дворянських родинах, зберіглася у Дорошенків, Лисенків, Скоропадських, Ханенків, Марковичів, Галаганів, Тарновських, Лашкевичів та в деяких інших).

На переломі XIX-XX століття на чолі чернігівського панства були Кочубеї, князі Репніни (нащадки гетьмана Розумовського), графи Капністи (нащадки гетьмана Розумовського), графи Капністі (нащадки гетьмана Петра Дорошенка), графи Мусіни-Пушкіни (нащадки Безбородьків) та інші. Їх мастки переходили з покоління в покоління. Чернігівське дворянство мало також поважні політичні впливи в Російській імперії. З початком революції 1917 року значна частина чернігівського дворянства стала на стороні нової української влади.

Проф. Оглоблин спеціально досліджував історію великопанського землеволодіння на Чернігівщині. В кінці XIX стол. там було 150 великих (понад 1000 десятин) маєтків, з яких приблизно три чверті було в українських або напівукраїнських руках.

Вивчення національно-політичного аспекту показує, що частина чернігівського дворянства була пов'язана з українським національно-політичним рухом, з о к р е м а Григорій Галаган, Василь Тарновський — батько і Василь Тарновський — син, граф Григорій Милорадович та деякі інші.

Вивчення полтавсь к о г о дворянства проф. Оглоблин щойно розпочав і знайшов у нього багато спільних рис з чернігівським. Загалом лівобережне дворянство не було ізольоване від національного відродження, але соціяльний стан і політичні погляди відривали його від української революційної інтелігенції.

У підсумках доповідач сказав, що під кінець XIX стол. українське дворянство не могло керувати економічним життям країни у зв'язку з розвитком капіталізму. Воно вже не керувало українським національно-культурн и м і політичним процесом. В 1917 році дворянство зійшло з історичного кону, хоч нова українська провідна верства ще не була готова. Лише окремі представники дворянства були на провідних позиціях у час революції, в добу Центральної Ради — О. Шульгин, В. Мартос та інші, за Гетьманату — П. Скоропадський, Д. Дорошенко, Ф. Лизогуб та інші.

У своїй доповіді проф. Оглоблин поставив проблему, дав історіографічний та джерельний огляд, спинився на методології питання. Він підкреслив трудноті дослідів і поділився деякими висновками з своєї ширшої праці на цю тему.

Після доповіді поставлено низку питань, відповідаючи на які доповідач дав ще ряд інформацій про свої досліди, закрема торкнувся питання про участь дворянства в чернігівському земстві.

Доповідь слухала з інтересом численна авдиторія — і історики, і неісторики. Чимало слухачів робило нотатки. Після конференції, під час товариської зустрічі, обмінювалися думками, зокрема дискутували поняття „провідна верства". Загальна думка була така, що досліди проф. Оглоблина нові й цікаві. Очевидно, вивчення історії провідної верстви України, а також і історії інших верств та груп населення потребувало б комплексних студій в історичному, соціологічному й генеалогічному аспектах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 16-го СІЧНЯ 1971 р.

БРУКЛИН (САВТ), Н. Й. Загальні збори Б-ва св. о. Миколая — 293 Відд. о год. 7 веч. в церковній залі, 258 — 19-та вул. На порядку: звіти Управи, дискусія, обговорення пляну праці на біжучий рік, особливо на організаційній ділянці, вибір управи на 1971 р., та інші справи. Проситься чл. прибути. — І. Ткачук, гол. Марія Демидчук, секр.

БРІДЖПОРТ, Па. Річні загальні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 383 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі Укр. Кат. Церкви. Проситься чл. прибути. — Н. Кома, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори Т-ва Т. Шевченка — 156 Відд. о год. 7:30 веч. при 701 Green Street. Проситься чл. прибути. — М. Новак, сек. і кас.

НЕДІЛЯ, 17-го СІЧНЯ 1971 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, при 292 Гудсон Аве. Проситься чл. прибути, вислухати звітів контролерів та бути присутніми в часі заприсяження нового уряду. — Р. Пристай, рек. секр.

ВЕТЛЕГЕМ, Па. Річні загальні збори Т-ва ім. Ольги Басараб — 47 Відд. о год. 11:30 перед пол. в залі Укр. Кат. Церкви св. Йосафата при 1826 Кеннор Евню. — Анастазія Малицька, предс., Анна Гарас, секр., Текля Моррісон, касир.

ФРІЛЕНД, Па. Річні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 129 Відд. в церковній залі при 921 Волнат ст. На порядку: вибір управи на 1971 р. — Анна Перковська, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори 219 Відд. о год. 11:30 перед пол. в приміщенні Adventist Church, Norman Rd at Irvington Ave., Newark, N.J. На порядку: вибір нової на 1971 р. управи і приймання вкладок. Проситься членство прибути. — П. Шкварко, гол., М. Юров, секр.

БОСТОН, Масс. Річні збори 238 Відд. після Сл. Божої, на якій буде відправлена Панахида по померлих членах Відділу. Збори відбудуться в Укр. Правосл. Церкві св. Андрія з таким порядком: звіт Управи та вибір нової на 1971 р. Проситься членство прибути. — Управа.

ЯНГСТАВН, Огайо. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 230 Відд. о год. 4-ій по пол. у власній домівці, 914 Франклін Аве. На порядку: звіти Управи та урядовців, клюбових та Контр. Комісії, вибір нової управи на 1971 р. Проситься чл. прибути. — М. Мартинишин, гол., П. Ліщак, секр.

ДЖОНСОН СИТІ і БІНГТЕМТОН, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Запор. Січ — 21 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Меморіял Сентер церкви св. Івана в Джонсон Сіті. Проситься чл. прибути. — В. Галич, секр.

Університетський бюлетень в Гемілтоні про зріст Української Бібліотечної Фундації

Гемілтон, Онтаріо. — Бюлетень Університету МекМастер „Контакт" в числі з 8-го січня 1971 р. помістив вістку під наг. „Зростає Українська Бібліотечна Фундація". В ній сказано, що члени української спільноти збільшили свої пожертви на Українську Бібліотечну Фундацію при Університеті МекМастер для того, щоб бібліотека „Міллс" змогла придбати більше потрібної літератури про Україну. До раніш пожертвуваних грошей тепер додано ще кругло 2 000 дол., з того найбільший чек, в 500 дол., надійшов від власника „Плантейшен Мотор Готелю". Керівник університетської бібліотеки проф. В. В. Ріді висловив жертводавцям щиру подяку за допомогу „розбудувати відділ з української мови й українознавства при нашій бібліотеці".

Нова Управа УСГ в Рочестері

Рочестер, Н. Й. — Члени Рочестерської Студентськ о ї Громади вибрали нову управу на 1971-й в складі: Ярослав Петрик — голова; Юрій-Ігор Павличко — містоголова; Юрій Масний — скарбник; Уляна Вадинська — секретар.

Вуступний голова, Володимир Вірло передаючи обов'язки Славкові Петрикові подякував управі за співпрацю і побажав новій управі всіх можливих успіхів. (Управа зі своєї сторони побажала Влодкові багато щастя в подружньому житті).

Новообрана управа намітила собі плян праці на цей рік: коляда, висвітлення кількох українських фільмів для Рочестерського громадянства, „кофі шап" (кав'ярню) при „Самопомочі", де українська молодь буде могти сходитися що суботи і неділі на товариські зустрічі: весняну забаву і базар.

Юрій Ігор Павличко

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ЖИВЕЦЬКИЙ — член УНС Відд. 182 Т-ва Укр. Січ в Клифтон, Н. Дж., помер 8-го липня 1970 р. на 69-му році життя. Покійний народився в 1901 р. в Глин Лайоне, Пенсильванія, став членом УНСоюзу в 1925 р. Полишив у смутку дружину Юлію, синів Володимира і Юліяна з родинами, брата Миколая, сестер Емілію, Анну і Ірину з родинами. Похорон відбувся 11-го липня 1970 р. на цвинтарі Укр. Прав. Церкви св. Вознесіння в Клифтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Гнатюк, секр.

СОФІЯ ГРИЦИНЯК, членка УНС 106 Відд. св. о. Николая в Чікаго, померла 16-о вересня 1970 р. на 76-му році життя. Покійна народилася 18 травня 1894 р. в Черлянах повіт Городок — Україна, стала членом УНСоюзу в 1957 році. Полишила в смутку Русел Грициняк. Похорон відбувся на цвинтарі св. о. Николая в Чікаго, Ілл.

Вічна їй Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА БУРАК, членка УНС Відд. 167 Б-ва св. о. Николая в Толідо, Огайо, померла 4 жовтня 1970 р. на 83-му році життя. Покійна народилася в 1887 році в Волисташиці Перемишль Україна, стала членкою УН Союзу в 1928 р. Залишила у смутку дочку Марію, дві внучки і одну правнучку. Похорон відбувся 7 жовтня 1970 р. на цвинтарі Плесант Вю Семетері в Петерсбург, Мічіген.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Вельган, секр.

ОЛЕКСІЙ ПРОЦЮК, — член УНС Відд. 114 ім. св. Володимира в Чікаго, помер 28-го жовтня 1970 р. на 58-му році життя. Покійний народився в 1912 році в Бердрітів, став членом УНСоюзу в 1970 році. Залишив у смутку дружину Катерину, синів Миколу і Віктора, невістку Валентину, одного брата і одну сестру в Україні. Похорон відбувся 30 жовтня 1970 р. на цвинтарі Елмвуд, Рівер Гров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Бережак, секр.

МИХАЙЛО ОСАДЧУК, член УНС Відд. 368 ім. М. Лисенка в Міямі, Флорида, помер 25 жовтня 1970 р на 71-му році життя. Покійний народився в 1899 році в Мисловій пов. Скалат, Україна, став членом УНСоюзу в 1935 році. Залишив у смутку в Краю сина Семена, сина нову та 2 внуків, в Канаді брата Василя і братову Теклю та вуйка Василя Гураля та вуйну Анну в Маямі. Похорон відбувся 29 жовтня 1970 р. на цвинтарі Флаглер Меморіял Семетері в Міямі, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Подубинський, секр.

ІВАН СОРОКА, член Відд. 339 УНС Б-ва св. Василія в Філядельфії, помер 27 жовтня 1970 р. на 84-му році життя. Покійний народився в 1886 році в селі Климець, пов. Стрий, Зах. Україна, став членом УНСоюзу в 1911р. Залишив у смутку дружину Агафію, синів Михайла, Олександра і Степана, дочки Софія, Гелена, Кароліна і Марія (замужні), 8 внуків і 4-ри правнуки. Похорон відбувся 3-го листопада 1970 року на цвинтарі св. Марії на Факс-Чейзі в Філядельфії.

Вічна Йому Пам'ять!

Семен Лупацій, секр.

АННА ЗВАРИЧ, членка Відд. 253 УНС ім. Івана Франка в Лудлов, Масс., померла 23-го жовтня 1970 р. на 72-му році життя. Покійна народилася в 1898 році в Покрівці пов. Стрий, Західня Україна. стала членом УНСоюзу в 1934 році. Залишила в смутку три сини Іван, Григорій і Василь, сестри Катерина, Текля і брат Михайло в Україні,внуки і правнуки та близьку і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 26 жовтня на цвинтарі святого Альойзія в Індіян Орчард, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Фіцик, секр.

АНТІН ГОРОДИЦКИЙ, член Відд. 350 УНС св. Арх. Михаїла в Стамфорд, Конн., помер 14-го жовтня 1970 р. на 81-му році життя. Покійний народився в 1889 р в Зах. Україні, членом УНСоюзу став в 1915 році. Залишив у смутку 4 сини Бенджамін, Едвард, Стенлей і Волтер, доньку Гелену та 16 внуків і одна правнука. Похорон відбувся 17 жовтня на цвинтарі св. Йоана в Дарієн, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Тома Фіців, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6491. Тарзан намагається переконати батузів

Кажу, що ми не є шпигунами для народу бонгів! Кажу, що я є приятелем вашого великого вождя батузів Вави! Не робіть нам нічого злого!

Я, Гано, сміюся. Старий Вава не є вже тепер сильним вождем для народу батузів! Свого часу він думав, що невільничі люди бонгів є його приятелями. Ми мудріші за старого Ваву!

Це все теревені! Ми радше вбиймо їх, негайно! Балаканина є для слабких мужів ,а не для батузів, які списами вбивають левів!